Kutatási módszerek a Szociológiában

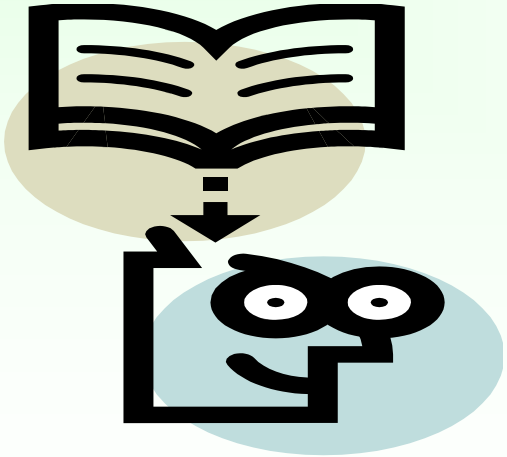

Különböző társadalmi helyzetekkel szembesülünk...

Tárgyilagos, hiteles eredmények kellenek az empirikus kutatások után.

Hogyan???

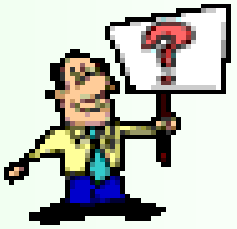

Kérdések a szociológiában:

- a társadalmi fejlődés nagy kérdései – makro színt
- érdekcsoportok – mezo színt
- a kisember mindennapos dilemmái - mikro színt

Jelenségkutatások, magatartásvizsgálatok

Ténykérdések, tapasztalatelemzés – ellenőrzés a gyakorlatban

Mi történt?

Hol történt?

Mikor történt korábban is?

Mi az okozó?

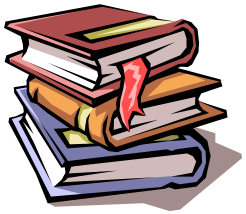

Kutatási fázisok:

1. Probléma meghatározás – téma választás
2. Ismeretek gyűjtése, irodalom, statisztika
3. Hipotézis felállítása – feltételezések
4. Kutatási módszer kiválasztása
5. Terepi adatgyűjtés - adattárolás
6. Analízisek - adatkeresztezések
7. Eredménykiszűrés – konklúziók, következtetések
8. Prezentáció, nyílvános vita
9. Publikálás, eredmények összahasonlítása

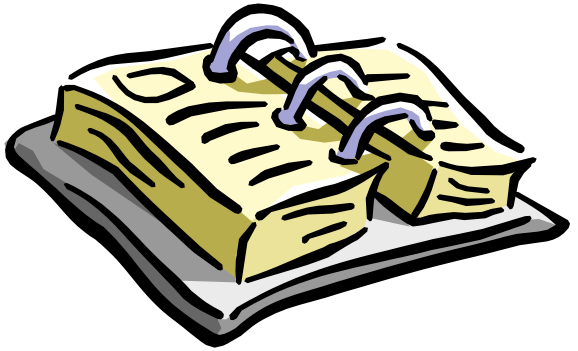

Kutatási célok:

Oksági viszonyok, összefüggések megértése:

- Hol van korreláció vagy releváns egymásrahatás a változó tényezők között?
- dimenzióanalízis – változási ráta
- Mi a jelenség hatáskiváltó tényezők sorrendje?
- az okok és a függő változók identifikálása

Probléma-centrikus közelítés:

az egyéni cselekvéstől a társadalom egyre bonyolultabb képződményei felé haladva értelmezünk

Oksági összefüggések vizsgálata!

Mely tényezők hatottak elsősorban?
Függő és független változók...

“A” eset : a fiatalok életútja során a sikeres karrierjükre legfőképp a következő változó tényezők hatnak:

Korrelációs tényezők/változók:	hatásfok
Gazdag szülők	4
Társadalmi kapcsolatok, kontaktusok	1
Iskolai eredmény	3
Szorgalom, szakmai tudás	2
Stabil társadalmi környezet	5
Rendezett gyermekkor	6

Empirikus kutatási módszerek a szociológiában:

1. Etnográfia
2. Ankétolás
3. Intervjú
4. Experimentálás
5. Biográfia
6. Történelmi elemzések
7. Statisztikai analízis

Mixed Mode Research

Egy programon belül többféle empirikus adatgyűjtési módot alkalmazunk.

Néhány módszer kombinációja kiegészítés, ellenőrzés céljából

A kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinálásával elérhető a rejtett populáció is és növelni lehet a válaszadási arányt.

Kérdezéses adatfelvételi módszerek:

A.) reprezentatív mintán, vagy
B.) a teljes érintett populáción.

1. **Önkitöltős és a postai kérdőíves adatfelvételek**
- Primer adatszükséglet
- alacsony költségvetésű projektben

2. **Személyes kérdőíves interjúk**
- kérdezőbiztosok közreműködése
- nem olcsó, de minőségi adatokat eredményez.

Feladatok: kérdezési technika, a kérdőív szerkezete, a kérdések típusa, a válaszkártyák, az alkalmazott felkeresési stratégia, a mintavételi előírások, a kérdezők és instruktorok kiválasztása.

3. **Telefonos adatfelvétel**
- Ha gyors információra van szükség, rövid, zárt kérdéseket tartalmazó kérdőívvel
- optimális és költséghatékony adatgyűjtési mód.

4. Mélyinterjúk

Egyéni sorsok, cselekedetük, véleményük. A módszer kötetlenebb mint a survey, lehetővé teszi a témákban való elmélyülést.

5. Fókuszcsoport

- homogén csoportokban részben kötött kérdéssor alapján, pszichológiai elemek felhasználásával a viselkedést meghatározó tényezőket is fel lehet tárni.
- egy csoport (8-10 válaszoló) részletes véleménye

Feladat: az interjú vezérfonal összeállítása (puha, kemény interjú), résztvevők toborzása, fókuszcsoport vezetése, videó és hangfelvétel, átirat készítése.

Etnográfia

- kvalitatív és szubjektív szemlélés
- direkt jelenlét a csoportban (nyíltan vagy rejtett formában)
- a csoportmagatartás szemlélete a történés idején vagy utólag
- eredmény: antropológiai stúdiumok

Például:
egyetemista tüntetések folyamatos követése és elemzése (Belgrádban, 1999 – 2000)

Experimentálás = kisérletezés mesterséges helyzetben

Ritka, mert rizikós és nem etikus!

pl. Iskolareform hatáselemzése egy-két kisérleti osztályban

Félig sikeres experimentálások:

Hotorn effektus – a szemlélt munkacsoport tudtával kisérletezünk a termelékenységre való hatásokkal (zaj, fény, gépek tempója stb.)

Filip Zimbard: a börtön scenirozása (1972)

– félbeszakadt, mert a kisérleti alanyok túl hitelesen beleélték magukat a társadalmi szerepükbe, veszélyessé vált

STATISZTIKAI ANALÍZIS

1. Önálló adatszerzés és feldolgozás: **primáris forrás**
2. **Szekundáris forrás**: már létező statisztikai adatok kvantitatív és kvalitatív elemzése (SPSS program).

Hiteles és szakmailag feldolgozott, rendezett adatok kellenek:

Pl. Statisztikai évkönyvek, expert csoportok hivatalos publikációi...

Biográfia és történelmi levéltári elemzések

1. Pl. 50 életút elemzése “esettanulmányok”
- tapasztalatcsere, Ideálok és közéleti személyek

2. Levéltári elemzések:
- szóbeli – primáris forrás: szemtanúk
- Dokumentácis kutatás - szekundáris analízis, archívum-elemzés

Pl. Háborús körülmények utólagos elemzése

Cél: a múltbéli tapasztalatok alapján előrelátni a jövőt

TRIANGULÁCIÓ

háromszögelés=
elemzés kombináció
Flexibili kutatás

Cél:
- tárgyilagosság, hibakiigazítás
- reális eredmények
- változások követhetősége

Pl. A nagyvárosi csőlakók életét nem lehet archívumból kutatni, közéjük kell menni, beszélgetni, experimentálni

A kutatási eredményeket nyílvánosan ellenőrizni, publikálni kell...

Mi mennyit teljesítettünk?

A szemeszter végére értünk!
Sokat dolgoztunk? Naggyából...

Lássuk hogyan osztályozzunk le benneteket:

	min-max
- Jelenlevőség (óránként 0,5 pont):	10 -15
- Szemináriumi munka (min. 15):	10 -25
- Teszt eredmény:	30 -60
összesen:	55 (50)-100

Az átmeneti jegyhez: legkevesebb 55 pont kell!

Szóbeli vizsga, aki a megajánlottnál magasabb jegyet szeretne: június 17. vagy július 8-án. 9:00 A1

Pótvizsgák: szeptember 02. és szeptember 30-án. 9:00 A4.

OSZTÁLYOZÁS:

Számbeli osztályzat	pontszám
10 (tízes)	95 -100
9 (kilences)	85 - 94
8 (nyolcas)	75 - 84
7 (hetes)	65 - 74
6 (hatos)	55 - 64
5 (ötös)	54 pontig nincs pozitív jegy